

"İmperial quruluş: müstəmləkəçilik ideologiyaları və reallıqlar"

movzusunda beynəlxalq elmi konfrans

mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçirilib. Konfransda BMT-nin dekolonizasiya sahəsi üzrə təcrlübəli ekspertləri, Fransanın keçmiş və hazırkı müstəmləkələrində fəaliyyət göstərən tanınmış alımlar, beynəlxalq hüquq sahəsində tanınmış mütəxəssislər, xarici ölkələrin Azərbaycanda akademik kreditə olunan safirləri, eləcə də millət vəkillərin iştirak ediblər. Tədbirdə müstəmləkəçiliyin ağızlaşdırıcı fəsadları, kolonial dövlətlərin əsarət altında saxlanılan ludiqlaları xalqlara münasibət, tətbiq olunan ayrılmazlıq seçkilik metodları, habelə neokolonializmin tərkib hissəsi olan tətbiq edilən siyasi, iqtisadi və mədəni məhdudiyyətlər, milli kimliyin məqsədli şəkildə itirilməsi siyasəti elmi və metodoloji yanışmalar əsasında dərindən təhlil olunub.

viqi üçün qlobal platformaya çevrilib və iqlim dəyişmələrin-dən əziyyət çekən in-sanlar üçün ümid mənbəyi olub: "Bu gün keçirilən konfrans əvvəlkilərdən fərqlənir. Xüsusilə, qonaqlarımızı müstəmləkəciliyin acınacaqlı vəziyyətinə elmi yanaşması və bu məsələni beynəlxalq təşkilatlar prizma-sından dəyərləndirməsi baxımından. Bildiyiniz kim təzyiq altında yaşayan bir çox nümayənde Müxalife Hərəkatı platformasından istifadə edərək öz mövqelərini və səslərini, eləcə də müstəmləkə siyasetinin ağır nəticələrini beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırıbları". Bu dəfə isə söz professorlara çatıb. Üstəlik, bizim xüsusi üstünlüyüümüz ondadır ki, bəzə dəvət olunmuş qonaqlar bu məsələdə BMT-nin müvafiq strukturlarında bilavasitə iştirak edirlər. Amma bu, təkcə akademik maraq predmeti deyil. Bu, müasir inanclar baxımından vacib məsələdir". Abbas Abbasov həmcinin qeyd edib ki, bu gün müxtəlif regionlarda, bəzən siyasi və digər kanallar vasitəsilə, eləcə də iqtisadi, maliyyə, mədəni və hüquqi strukturlarda, daxili şəkillər də qəbul olunmuş hökmranlıq, asılılıq formalarında müstəmləkə siyasetinin təzahürlərini görməkdəyik.

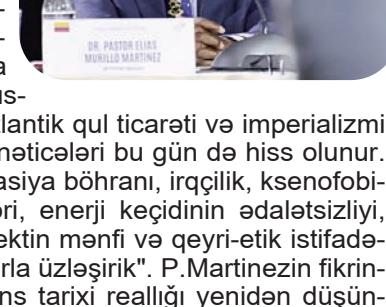
**BMT-nin Afrika
Əsilli Xalqların
Daimi Forumunun
(PFPAD) üzvü
(Sent-Lüsiya) xanım June Christi-ne Marie Soomer** isə deyib ki, hazırda elmi tədqiqatlarda

elmi tədqiqatlarında keçmiş və mövcud imperialist güçlərin üstünlüyü davam edir. Onun sözlərinə görə, elm sahəsi uzun illər yalnız inkişaf və tərəqqi ilə deyil, həm də müxtəlif ictimai-siyasi ideologiyaların təbliği ilə də əlaqələndirilib: "Bu gün dünyanın bir çox regionlarında, xüsusilə də tarixən koloniyallaşdırılmış ölkələrdə elmin dekolonizasiyası ilə bağlı məsələlər gündəmdədir. Kolonializmin zorakılığı, insanlıqdan kənar münasibətləri və ideoloji təsiri hələ də bir çox elmi və institusional strukturlarda davam etməkdədir. Mərhum Qana lideri Kwame Nkrumah da qeyd etdiyi kimi, kolonializm və onunla bağlı düşüncə tərzləri asanlıqla yox olmur. Bu səbəbdən, bədüşünçə tərzlərini dağıtmak və onlardan azad olma üçün davamlı səylərə ehtiyac var. Tarix boyu təhsil istismar vasitəsi kimi istifadə olunub, koloniyallaşdırılmış ölkələrdən bilik və resursların çıxarılması imperial güçlərin maraqlarına xidmət edib. Köləlik dövründə Karib hövzəsində və Amerikada yaşayan insanlar terəfindən yaradılmış ixtiraların və biliklərin oğurlanması buna bariz nümunədir. Bu istismar nəticəsində koloniyallaşdırılmış xalqlara bərabər inkişaf imkanları verilməyib və bu gün həmin ölkələr çox zaman texnologiya əldə etməyə və ya onun transferini ne ehtiyac duyurlar".

Əlcəzair Universitetinin elmi-tədqiqat işləri üzrə rəhbər şəxs Chakib Benhafri bildirib ki, tarixçilər və beynəlxalq hüquq-

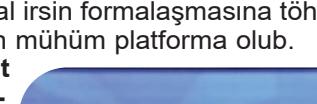
İşte böyle birinin teşviri edildi. Üstesindeki Fransız lağında müsbət elementlərə yer verilmirdi. Bu gün de elə göstərilər ki, sanki Fransa olmasa, Afrika heç vaxt dəyişə və inkişaf edə bilməz. Fransa öz siyasetinin təbliğinə böyük pullar ayırb. Biz keçmiş müsələkələrin dördüncü və ya beşinci nəsl olaraq Fransada doğulub-böyümüşük, bu ölkənin siyasetinin aydın şəkildə gərə bilirik. Fransa hər zaman öz siyasetinin təbliğatı üçün böyük pullar sərf edərək "sivil zasiya missiyası" adı altında Afrikaya yönəlmış addımlar atıb. Bu baxış hələ də dəyişməyib".

dünyada riskler her gün artır, heç kim ir-

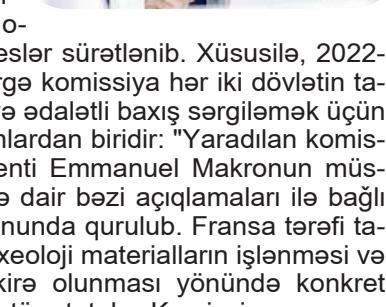

mək, daha əvvəl nəzərə alınmayan qrupların səslərini eşitmək, onların Şimali və Cənubi Amerika kim regionlarda da qlobal ırsın formallaşmasına töhfələrini qəbul etmək üçün mühüm platforma olub.

Cənub Sakit Okeani Universitetinin baş müəllimi Lorenz Rudolf Gonschorun sözlərinə görə, son dövr-lər Fransa ilə Əlcə-zair arasında müs-təmləkəçilik dövrü-

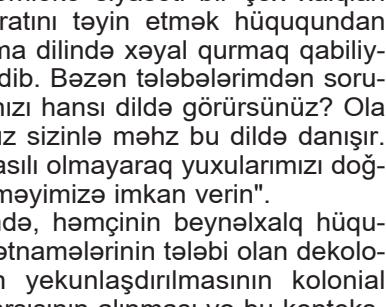
nə dair keçmişin qıymatlandırılması

addımlar atması üstün tutub. Komissiyanın esas məqsədi müstəmləkəçilik dövründə baş verən hadisələrin araşdırılması, tarixi sənədlərin paylaşılması xüsusilə də muzeylərdə saxlanılan insan qalıqları skeletlər və kəllələr məsələsinin ədalətli həlli idir".

ADA Universiteti-nin dosenti Murat Özkaleli deyib: "Realıq bundan ibarətdir ki, müstəmləkəçilik bizi hələ də təqib edir. Müstəmləkəçilər hətta baxışları da formalasdırırdılar - insanların kim olmaları və necə xəyal

qurmalarına onlar qar
rar verirdilər. Müstə

gucər tərəfindən qarşısının alınması və bu kontekstdə beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində mövcud imkanlardan istifadə, təsirli mexanizmlərin həyata keçirilməsi, həmçinin sistemli bərabərsizliklərin beynəlxalq təşkilatlar səviyyəsində həlli yolları müzakirə olunub. Qonaqlar səfərin ikinci günü ADA Universitetində və Azərbaycan Dillər Universitetində "Müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminde müstəmləkə düşüncəsinin davamı" mövzusunda müəllim və tələbə heyəti üçün mühazirələr oxuyacaqlar.

NEZMI ELDARQIZI
"Respublika"